

Obsah

ÚVOD ——— 17

VÝCHOZÍ SITUACE ——— 23

KOŘENY ČESKÉ PROTEKTORÁTNÍ KULTURY ——— 23

Němci v Československu ——— 26

POLITICKÉ A KULTURNÍ SOUVISLOSTI ——— 32

DEFENZIVNÍ FÁZE ——— 32

Druhá republika a strategie ochrany českého prostoru ——— 32

Okupace a její důsledky ——— 36

Jazyková otázka v protektorátu ——— 39

Kulturní rada Národního souručenství ——— 45

Ilegální periodika a literatura ——— 47

Vlna spontánních demonstrací ——— 49

Symbolický návrat „krále českých básníků“ ——— 49

Národní poutě ——— 51

Vyhlášení války a první represe ——— 52

ADAPTAČNÍ FÁZE ——— 54

Mezi rezistencí a kolaborací ——— 54

Kontrola médií ——— 55

Literární skupina Aktivisté ——— 57

Regulace a centralizace českého literárního prostoru ——— 59

Organizační podřízení české kultury německým zájmům ——— 61

Národní literární ceny jako vyjádření hodnotového posunu ——— 63

Proměny knižního trhu a nakladatelské produkce ——— 64

Překlady z německé literatury ——— 70

Oslava dobré české knihy ——— 70

Proti literárnímu braku ——— 76

Září 1940: cesta českých kulturních pracovníků do Německa a Holandska ——— 77

Zjinoťajněnání kařdodennosti ——— 82

Pověsti a fámy ——— 83

Pérák a další fantomové ——— 85

Protektorátní anekdoty ——— 86

OTEVŘENĚ REPRESIVNÍ FÁZE ——— 88

Nástup Reinharda Heydricha ——— 88

Propagandistické akce a výstavy ——— 90

Správní reforma a zřizení Ministerstva lidové osvěty ——— 91

Evidence českých spisovatelů ——— 92

Národní revoluční výbor inteligence a jeho literární část	99
Heydrichiáda a její důsledky	100
Moravcova vize české literatury	103
Ekonomický status spisovatele	104
Svatováclavský kult	106

TOTÁLNÍ VÁLKA — 109

Proměna válečné situace	109
Nové propagandistické organizace	111
Proměny knižní produkce	113
Spisovatelé a totální nasazení	115
Na cestě k osvobození	116
František Sekanina: protektorát jako osud	119

ČESKÁ LITERATURA V PODZEMÍ — 122

Ilegální knižní produkce	122
Časopisecké iniciativy na hraně legality	124
Literatura uvězněných	126
Slovesná tvorba ve vězeních a koncentračních táborech	127
Literární život v Terezíně	130
Prózy, dopisy a deníky vězněných	132
„Nakladatelské“ aktivity a tvorba českých vězeňkyň v Ravensbrücku	134

ČESKÁ LITERATURA V EXILU — 140

DIVADELNÍ ŽIVOT A LITERATURA — 147

Po Mnichovu	147
Omezení a proměny divadelní sítě	149
Divadelníci jako oběti mocenského násilí	150
Oběti říšské a protektorátní přízně	152
Divadelní provoz	154
Cenzura	156
Podoby a úskalí protektorátní dramaturgie	157
Režiséři	159
České divadlo v Terezíně	162
Divadlo v exilu	163

NĚMECKÝ LITERÁRNÍ ŽIVOT A DIVADELNÍ PROVOZ — 165

Připojení k Říši a jeho důsledky	165
Státní podpora angažovaných tvůrců	167
Německá periodika	170
Německá nakladatelství	171
Překlady z češtiny	174
Německé divadlo v Sudetech a protektorátu	175
Dílčí podoby divadelní expanze	176
Repertoár	179
Proti proudu: „jiné“ pojetí německo-českých vztahů	180
Německo-české kulturní kontakty v exilu	181

MYŠLENÍ O LITERATUŘE — 183**ČASOPISY A KULTURNÍ PUBLICISTIKA — 183**

Literární periodika a přelom mezi první a druhou republikou — 184

Restrikce po okupaci — 188

V dalších letech — 191

Za Heydricha a heydrichiády — 194

Periodika v mezích povoleného — 197

Obnovení Přítomnosti — 201**PERIODIKA PRO DĚTI, MLÁDEŽ A PEDAGOGY — 202**

Regulace a likvidace stávajících periodik — 203

Nově založená periodika — 205

LITERÁRNÍ VĚDA — 206

Germanizace vysokých škol a vědeckého prostoru — 206

Výchozí situace české literární vědy — 210

Organizace protektorátního literárněvědného výzkumu — 212

Reflexe dějin národní literatury a divadla — 214

Mezi minulostí, přítomností a projektovanou budoucností — 220

Regionální a nadnárodní rozměr české kultury — 223

Metodologický impulz pražské strukturalistické školy — 224

Reflexe proměn divadla a zrození strukturalistické teatrologie — 227

Přístupy sociologické — 231

LITERÁRNÍ VÝCHOVA — 233

Výchozí stav — 233

Po okupaci — 235

Libri prohibiti — 239

Konec výchovy utvářející nevyhovující názor — 240

Nová čítanka — 243**POEZIE — 246****PROMĚNA KOMUNIKAČNÍ SITUACE A BÁSNICKÝCH POETIK — 246****PŘEDZVĚST: VE SLUŽBÁCH OHROŽENÉHO NÁRODA — 249**

Lyrická mobilizace a následné zklamání — 249

Knižně vydané odezvy a výzvy — 252

Hranice publikovatelného — 254

PO OKUPACI: VÝCHODISKA, PROJEKTY A PROGRAMNÍ VYSTOUPENÍ — 257

Návrat ke kořenům — 258

Rok 1940: hledání názorových či generačních průsečíků — 263

Hledání mladé generace: *Noc a Jarní almanach básnický 1940* — 267**RŮZNORODOST I PODOBNOST INDIVIDUÁLNÍCH POETIK — 274**

Rezonance avantgardy — 274

Josef Palivec: *Síta* — 283

Pod korouhví víry — 286

Poezie hledající obrodu v rodu, vesnici a přírodním koloběhu — 290

Mezi proudy ——— 292
 Hrubín očima kritiky ——— 295
 Na okraji básnické produkce ——— 297
 Jaroslav Kolman Cassius: *Koně v noci* ——— 298

NASTUPUJÍCÍ A DEBUTUJÍCÍ GENERACE ——— 301

Pokračovat v duchovní tradici ——— 301
 Člověk nahý, tvořící ideologiím navzdory ——— 302
 Osobitost Ortenovy poetiky ——— 306
 Město, v němž žijeme: zrod Skupiny 42 ——— 308
 Ivan Blatný: *Tento večer* ——— 314
 Skrytá avantgarda ——— 316

PRÓZA ——— 324

PROMĚNA SOCIÁLNÍHO KONTEXTU A JEJÍ DŮSLEDKY ——— 324

VÝCHOZÍ TENDENCE ——— 326

OBRAT K PSYCHOLOGICKÉMU ROZMĚRU LIDSKÉ EXISTENCE ——— 328

Souboj dobra se zlem ——— 328
 Příběhy výjimečných lidí ——— 330
 Trpící duše v dílech autorů nejmladší generace ——— 331
 Lidská psychika v síti milostných a rodinných vztahů ——— 333

PŘÍBĚHY MÍSTA A ČASU ——— 335

V hlavní roli maloměsto ——— 336
 Matička Praha ——— 337
 Romány o zklamaných nadějích ——— 338
 Prozaické experimenty Milady Součkové ——— 340
 Češi ve světě ——— 346
 Bassův *Cirkus Humberto*: „Vždyť jsi Čech“ ——— 347

HISTORICKÁ PRÓZA ——— 352

Literární vyrovnávání se s minulostí i přítomností ——— 353
 Pokus o kolektivní literární zpracování českých dějin: Vladislav Vančura ——— 354
 Pohledem věků a generací ——— 357
 Románové biografie slavných ——— 358
Největší z pierotů jako příležitost pro demonstraci literárních hodnot ——— 360
 Lidé v dějinách ——— 364
Kámen a bolest a vnitřní diference katolických intelektuálů ——— 369
 Minulost jako prostor pro poutavé příběhy ——— 373

VENKOV A NÁVRAT K PŮDĚ JAKO JISTOTA ——— 375

Ve znamení ruralismu ——— 376
 Budovatelský optimismus a venkov ——— 380
 Regionální próza ——— 381
 Prózy etické a existenciální orientace ——— 385
 Baladicky laděné prózy ——— 389

PRÓZY S TEMATIKOU PRÁCE ——— 390

Pokus o protektorátní aktivistickou literaturu: sborník *Prameny víry* ——— 396

HUMORISTICKÁ PRÓZA ———	399
Smíchem proti době ———	400
Humoristická folklorní vyprávění ———	405
MEZI BELETRIÍ A FAKTOGRAFÍÍ ———	408
DRAMA ———	410
PŘEDZVĚST: PROMĚNA POLITICKÉHO IDEÁLU ———	410
Drama jako výzva ke změně hodnot: Vilém Werner a jeho <i>Noví lidé</i> ———	412
TRANSFORMACE KOMUNIKAČNÍ SITUACE ———	414
Dvojí tabuizace ———	416
Nový úkol pro dramatiky... ———	418
... a jeho praktické naplnění ———	421
MEZI TRADIČNÍM DRAMATEM A DOBOVÝMI IMPERATIVY ———	423
Převaha konverzační dramatiky ———	423
Drama ze současnosti jako prostor pro jinotaj ———	426
Hry o požáru a ženách, které vzdorují: <i>Hra na schovávanou, Červený mlýn, Zámek Miyajima</i> ———	429
Umění jako substituce společenského tématu ———	433
AVANTGARDNÍ HLEDÁNÍ JINÉHO DIVADLA A DRAMATICKÉHO TEXTU ———	436
<i>Manon Lescaut</i> : časová krása Francie, poezie a češtiny ———	443
Dramatizace a adaptace v kontextu tradiční dramatiky ———	448
Větrník na cestě od avantgardních postulátů k osobitému dramatickému výrazu ———	453
NĚKDE JINDE, NĚKDY JINDY ———	456
Výpravy do pohádek a jiných světů ———	456
Výpravy do minulosti: lidé, osobnosti, vůdci, dějiny ———	459
Zavřelovi <i>Polobozi</i> v protektorátních souvislostech: <i>Caesar, Kristus, Hus, Valdštýn a Napoleon</i> ———	462
Historické drama jako prostor pro alegorii ———	467
O moru a naději: Hlávkův <i>Kavalír Páně</i> a Renčova <i>Barbora Celská</i> ———	469
HRY ZA PROTEKTORÁTU NEUVEDENÉ ———	477
FAKTOGRAFICKÁ LITERATURA ———	479
Zápas o národ a výklad českých dějin ———	480
Publicistika a kult rodné země ———	482
Lidová kultura a folklorismus ———	484
Biografie, memoáry a korespondence ———	485
Nepolitická publicistika ———	486
Aktivistická publicistika ———	487
Emanuel Moravec jako publicista ———	490
Antisemitismus a protibolševická literatura ———	491
Propagandistické reportáže z novinářských zájezdů ———	493
Cestopisy ———	494

LITERATURA PRO DĚTI A MLÁDEŽ ——— 498

BOJ O KRÁSNOU KNIHU PRO MLÁDEŽ ——— 498

POHÁDKA ——— 501

Hledání jiné tradice ——— 503

Za novou pohádkou ——— 504

Pohádka jako příležitost ke svébytné literární hře ——— 506

V pohádkovém světě zvířat či hmyzu ——— 507

Pohádky moderní doby ——— 507

POEZIE ——— 508

PŘÍBĚHOVÁ PRÓZA ——— 511

Převyprávění starých literárních látek ——— 511

Na pozadí české historie ——— 513

Ze života současných dětí ——— 516

Dívčí četba ——— 518

Chlapecká četba ——— 521

Pevnina venkova ——— 522

Hodnota práce ——— 523

Dobrodružství v cizích krajích ——— 525

V hlavní úloze zvíře ——— 526

POPULÁRNÍ LITERATURA ——— 529

PRODUKCE ——— 529

Populární četba a její společenská role ——— 530

Ediční formáty a jejich distribuce ——— 533

ŽÁNRY DOBRODRUŽNÉ ——— 537

Kovbojky ——— 538

Fantastika vědecká i jiná ——— 539

J. M. Troska a Vláda Zíka ——— 542

Romány kriminální ——— 544

Počešťování jako příznak proměny kriminálního žánru ——— 546

Peukert/Collins, Kosina a Fiker ——— 547

Mezi detektivkou a humoristickým románem ——— 550

Romance a melodrama ——— 551

Populární četba ve službě režimu ——— 553

TVORBA NĚMECKY PÍŠÍCÍCH SPISOVATELŮ ——— 555

Obdobně, leč na opačném pólu ——— 555

Vnitřní diference německých literátů ——— 556

POEZIE ——— 558

Básně oslavné a agitační ——— 558

Básně o lásce k znovuzískané vlasti ——— 559

PRÓZA UMĚLECKÁ I FAKTOGRAFICKÁ ——— 560

Nejkrásnější z německých měst: Praha ——— 560

Ztracené a znovu nalezené Sudety ———	561
Jejich Češi a naši Němci ———	562
Historická próza ———	564
Zábavná a populární četba ———	567
Lyra a meč: mezi literaturou a žurnalistikou ———	568

DRAMA ——— 569

Mytologizace německého ducha a války ———	569
Tragédie ———	571
Konverzační dramatika ———	572

SLOVESNÁ TVORBA V ROZHLASE ——— 573

Divadelní hry a dramatizace ———	575
Svébytnost původní rozhlasové hry ———	577
Posilující ohlédnutí: historické, životopisné a portrétní hry ———	578
Mezi historií, alegorií a moralitou ———	580
„Přepisování“ reality ———	583
Komediální úniky ze skutečnosti ———	586
Hry dobrodružné a detektivní ———	589
Politické skeče ———	590

KINEMATOGRRAFIE, FILM A LITERATURA ——— 594

Organizace filmového průmyslu a zavedení schvalovacího mechanismu ———	594
Filmová produkce ———	597
Návraty k jistotám ———	599
<i>Babička</i> ———	602
V labyrintu současných předloh ———	604
Literáti a původní náměty a scénáře ———	606
<i>Šťastnou cestu</i> ———	607
Nerealizované filmové projekty s literární stopou ———	609

BIBLIOGRAFIE CITACÍ V BOČNÍM BLOKU ——— 611

ODBORNÁ LITERATURA K JEDNOTLIVÝM TÉMATŮM ——— 634

SEZNAM VYOBRAZENÍ ——— 665

SEZNAM ZKRATEK ——— 673

POZNÁMKY ——— 675

REDAKČNÍ POZNÁMKA ——— 689

REJSTŘÍK ——— 691

SUMMARY ——— 735